

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu

Jiří Veselý; Miroslav Dont; Jana Chlebíková; Pavel Sekanina
Editory

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu, Vol. 2 (1992), No. 1, 38–48

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/149615>

Terms of use:

© Československé sdružení uživatelů TeXu, 1992

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

V případě potřeby firma SEZAM poskytne CSTUGu programové moduly v jazyce PASCAL nebo C pro integraci kontroly pravopisu do ASCII editoru.

6. Platnost smlouvy

Tato smlouva vstupuje v platnost dnem podepsání a má časově neomezenou platnost.

Obě strany mohou v případě prokázaného vážného porušení smlouvy tuto vypovědět s okamžitou platností.

Podpisy smluvních stran:

V Praze dne 9. prosince 1991

Januš Drózd
Za firmu SEZAM

Jiří Veselý
Za CSTUG

EDITORY

Některé věci se rodí mimořádně těžce. V ζ TUGu k nim patří nákup speciálního editoru, který by měl být velmi „uživatelský“ a se kterým by mohly dobře pracovat na pracovištích i sekretářky apod., zkrátka ti, kdo potřebují občas nějakou nápovědu či pomoc. Bylo by dost obtížné vyčíslit čas, který výbor ζ TUGu jednání o editorech (a také korektorech) již věnoval. Připomenu jen, že po dlouhém jednání zvítězil názor zakoupit korektory pro český a slovenský jazyk pracující **samostatně**, tj. nezávisle na editoru a vypsát konkurs na „ $\text{\TeX}$ ový editor“. Do stanoveného data jsme obdrželi editory dva (ζ SED, autor P. Ševeček; K, autoři S. Hušek a T. Novotný), které jsme dali — tak, jak to bylo dohodnuto na prosincové schůzi výboru — k testování skupině pod vedením Ladislava Lhotky. Jejimi členy byli (v abecedním pořadí): Miroslav Dont (Praha), Janka Chlebíková (Bratislava) a Pavel Sekanina (Brno). Obecnější instrukci posuzovatelům vypracoval Láďa Lhotka a zaslal jim ji k připomínkám. Poté ji i upravil, rozeslal a částečně zmizel — odjel do Nizozemska do Utrechtu. Měl jsem však možnost mu hodnocení jednotlivých posuzovatelů předat při jeho návštěvě v Praze.

Dohodnutá kritéria hodnocení byla vymezena takto:

- (1) Konfigurovatelnost editoru (klávesnice, kód pro češtinu a slovenštinu, podpora různých grafických karet, ...).
- (2) Rychlost (práce se soubory, vyhledávání textu, odezva na vstup, ...).
- (3) Nároky na paměť a maximální velikost zpracovávaného souboru.
- (4) Standardní editační operace (pohyb v rámci souboru, find/replace, word-wrap, ...).
- (5) Blokové operace (vyznačení bloku, cut/paste, ...).
- (6) Speciální editační prostředky (hledání párových závorek, makra, DOSshell, zálohování práce po určitém čase, ...).
- (7) Práce s více soubory (ovládání oken, kopírování textu mezi soubory, ...).
- (8) Výstupní operace (ukládání souboru a jeho částí, tisk, ...).
- (9) Podpora práce s myší.
- (10) Příspěbení nestandardním prostředím (práce v LAN, multitasking pod MS Windows nebo DesqView, přepínání úloh pod MS DOS 5.0, případné kolize s rezidentními programy, ...).
- (11) Podpora T_EXu (simultánní prohlížení *.tex a *.log souborů, skoky na chyby, možnost vyvolání přímo z T_EXu zadáním volby ,e‘ po chybě, ...).
- (12) Celkový subjektivní dojem.

Hodnocení se dělo pomocí škály bodů 0 – 5 (0 ... neimplementováno nebo zcela nevyhovující, 1 ... slabé, 2 ... uspokojivé, 3 ... dobré, 4 ... velmi dobré, 5 ... vynikající), případně lze vynechat hodnocení v rámci některého bodu. Bylo doporučeno uvést coby etalon hodnocení některého z **obecně známých** editorů (např. Norton Editor, Wordstar, ...) a eventuálně přidat slovní komentář a poznámky.

Láďa Lhotka měl před odjezdem k dispozici pouze první verzi editorů z rozeslaných disket, která vykazovala funkční závady nezaviněné patrně autory. Druhá verze mu sice do Nizozemska doputovala, ale na pracovišti vybaveném MACy ji nemohl již testovat. Poprosil tedy Janku Chlebíkovou a mne, abychom postup popsali a vysvětlili, jak se ocitl nedobrovolně zčásti vyřazen ze hry. Mezitím se však zhroutilo i spojení s Bratislavou (původ poruchy je ve Vídni). Proto píši těchto pár vysvětlujících řádek v naději, že se do mého odjezdu na dovolenou (to je po dohodě s Karlem Horákem současně i „prodloužené“ datum uzávěrky prvního čísla) Janka ozve a její text uvede následující příspěvky.

Pár slov k práci výboru: jistě každý snadno řekne, že by se rozhodl podstatně rychleji. Má pravdu, každý z členů výboru měl a má svůj názor na potřebnost editoru, má svá kritéria pro hodnocení užitečnosti editoru, pro potřebnost korektorů, atd. Ale: myslím, že jsme se teprve učili dohadovat a přijímat rozhodnutí v tak závažných věcech, hledat rozumné a efektivnější metody rozhodování, posuzovat užitečnost sw-produktů, které vytvořili jiní, a poměřovat ji našima očima. Trvalo nám to opravdu dlouho, na tom však největší část viny nesu já, protože jsem nevymyslel lepší a přímočařejší strategii. Role byly

nakonec rozděleny a nebyly lehké, a to ani pro autory, ani pro posuzovatele. Mějte to, prosím, na paměti.

A nyní pozor: **Uprostřed tohoto čísla naleznete odpovědní lístek, na kterém se máte možnost vyjádřit k nákupu editoru; bude respektováno stanovisko většiny členů. U kolektivních členů se pokusíme zohlednit i velikost instituce.**

J. Veselý

Editor K a ζ ED (Miroslav Dont)

S editorem ζ ED jsme měli možnost se seznámit již dříve. Bohužel byl tento editor zamítnut v očekávání editoru K, který měl ζ ED předčít ve všech směrech. Nyní je však situace naprosto jiná. První seznámení s editorem K je pro nebohého uživatele zcela šokující (alespoň pro mne byla). K testování byl editor K dodán bez jakékoli dokumentace a testující si musel poradit sám. Na rozdíl od editoru ζ ED, který má do jisté míry slušný help (i když bych přivítal dokumentaci ve formě textového souboru, ideální by byl soubor psaný v $\text{\TeX}$ U), nemá editor K ani náznak něčeho takového. Při prvním zavolání editoru K byla situace ztížena navíc tím, že mnohé funkce pracovaly jinak než jak by bylo možné očekávat, další nefungovaly vůbec. Zážitek to byl frustrující a pravděpodobně mě poznamenal při dalším hodnocení. Považuji za zcela nemožné, když se uživatel může o funkcích editoru dozvědět pouze tak, že nejprve spustí instalační program (o kterém jsem se až později dozvěděl, že snad musí být spuštěn před prvním spuštěním samotného editoru — normálně by člověk očekával, že tento program bude nutné spustit pouze při změně nějakých parametrů) a v něm se pokusit nalézt nějaký popis.

Bohužel ne všechny funkce, které jsou popsány v instalačním programu, skutečně fungují. Dále uvedu některé konkrétní poznatky. Oba editory, K i ζ ED, mohou fungovat jako české editory, zřejmě pro většinu grafických karet. V ζ EDu je navíc příjemné, že přepínání mezi českou a US klávesnicí je možné pomocí klávesy Scroll Lock. V ζ EDu je klávesnice snadno a dobře konfigurovatelná; u editoru K mi to není jasné, protože příslušná část instalačního programu mi nebyla příliš srozumitelná. Pokud se týče rychlosti editorů, především načítání souborů je v editoru K podstatně rychlejší oproti ζ EDu. Kdyby načítání bylo spolehlivé, bylo by to možné prohlásit za přednost editoru K (téměř jedinou). Pokud však k načtení předložíme editoru K soubor, který má jiný formát než DOSovský (a takové soubory jsou běžně k mání např. v síti a je nutné s nimi pracovat), editor beznadějně selže a počítač nereaguje ani na ALT-CTRL-DEL. Navíc nemožnost přidat soubor na místo kurzoru editor jednoznačně znehodnocuje (netušil jsem, že by vůbec bylo možné předložit editor bez této funkce). Nároky na paměť má editor K menší než ζ ED, což je jeho další přednost. Na XT jsem mohl s editorem K pracovat se souborem větším než 550 kB; ζ ED zpracoval soubor velikosti asi 317 kB (což se ostatně

zdá být pro běžnou práci zcela postačující). Rozdíl je to velký, ale opět ne-možnost načíst soubor na místo kurzoru tuto vlastnost editoru K v podstatě znehodnocuje.

Blokové operace v rámci jednoho souboru jsou v obou editorech uspokojivé. V editoru K není ovšem možné přenášet blok z jednoho okna do druhého, což je podstatná závada (práce s více soubory zároveň je v obou editorech možná). Hledání párových závorek ζ ED má, editor K nikoli. Zálohování souboru v určitých intervalech je možné v ζ EDu, v editoru K jsem nic takového nenašel. Možnost maker mají oba editory, editor K má větší počet maker, ale podstatně menších oproti ζ EDu — např. v souvislosti s $\text{\LaTeX}$ em jsou tato makra příliš malá. V ζ EDu jsou makra vyřešena podstatně uspokojivěji (počet se mi přitom zdá být dostatečný — příliš velký počet maker si uživatel ani nemůže pamatovat). Pokud se týče podpory $\text{\TeX}$ u, jako je třeba skok na chybu, v editoru K jsem nic takového nenašel. V ζ EDu sice tato funkce údajně je zabudována, ale mně fungoval pouze skok na první chybu a dál již nic (nevím, zda jsem tuto funkci nepoužíval špatně — chybí mi dokumentace).

Celkový subjektivní dojem je jednoznačný. Nemyslím, že by bylo možné editor K předložit $\text{\TeX}$ ové veřejnosti. Je podle mého názoru nedodělán a ζ ED vedle něj působí téměř luxusně. Editor K je nejen rychlejší, ale byl — navzdory více než půlročnímu prostoru pro odstraňování chyb a nedostatků — patrně „rychleji dodělán“ a je to na něm hodně vidět.

Na závěr bodové hodnocení podle schématu Ládi Lhotky:

Editor ζ ED:

(1) 4, (2) 2, (3) 4, (4) 4, (5) 4, (6) 4, (7) 4, (8) 4, (9) —, (10) —, (11) 3, (12) 4.

Editor K:

(1) 4, (2) 4, (3) 4, (4) 4, (5) 3, (6) 1, (7) 0, (8) 1, (9) —, (10) —, (11) 3, (12) 1.

K & ζ ED (*Janka Chlebíková*)

Pri hodnotení editorov som sa pridržala v zásade kritérií navrhnutých Ládom Lhotkou.

Hodnotenie ζ EDu:

- (1) 5 – Podpora grafických kariet a kódovanie pre slovenčinu a češtinu O.K. (celkom dobrá možnosť rôzneho nastavenia klávesnice). Implementovaná možnosť prestavenia editorových operácií (napr. aby som si mohla editor nakonfigurovať tak, aby skončil na Alt-X, a nie na Ctrl-K-X) je veľmi užitočná — zvyk je železná košeľa. Prvú vec, ktorú som si hneď prekonfigurovala je funkcia klávesy F2, ktorá štandardne býva implementovaná ako SAVE a nie ako SAVE a QUIT!!!

- (2) **3** – Dlhšie súbory načítava pomerne dlho, pri globálnych náhradách textu by sa nemusel na obrazovke vylistovať koniec súboru a vôbec meniť pozícia kurzoru, pri dlhších operáciách je dosť pomalý.
- (3) **4** – Editor je pomerne dosť veľký, vie však spracovávať uspokojivo veľké textové súbory.
- (4) **4** – Ak je zapnutý wordwrap mód a píšeme riadok bez medzery, ktorý teda nemá kde zlomiť, pri každom znaku písanom za hranicu sa musí stlačiť ESC, čo je dosť nepohodlné (zvlášť keď sa napr. robia v T_EXu tabuľky). Chýba možnosť vrátiť riadok do stavu, v akom bol v okamihu, keď som doň vošiel kurzorom.
- (5) **5** – Implementované v podstate všetky základné operácie s blokmi (ako plus môžu byť považované obdĺžnikové operácie), snáď by mohla byť daná i jednoduchšia možnosť kopírovania riadku — na nejakú klávesu uloženie do bufferu a potom už len ťahať z bufferu, nebolo by teda nutné prestavovať sa v takomto prípade na začiatok riadku.
- (6) **4** – Implementované základné veci (budíček by mohol byť užitočný, ale nepodarilo sa mi ho nastaviť tak, aby fungoval). Hľadanie párových zátvoriek implementované, ale občas zbytočne vylistuje text na obrazovke, čo je dosť máťúce. Možnosť písania makier je urobená dobre, snáď by sa ale mohlo kontrolovať, či pod daný kľúč si už človek niečo neuložil. Mohla by byť daná možnosť ukladať makrá i pod iné kľúče (napr. znaky z numerickej časti klávesnice — často je to pohodlnejšie). Mohli by byť doplnené veci ako zmena malých písmen na veľké v bloku a naopak, prehadzovanie riadkov, to už ale nebýva štandard. Namiesto možnosti zadávania DOS príkazu by bolo užitočnejšie implementovať DOSshell.
- (7) **4** – Ovládanie okien pohodlné a prehľadné, snáď by len aktuálne okno mohlo byť nejako zvýraznené. Niekedy by však mohlo byť užitočné mať rozbalené oba súbory vedľa seba a nie pod sebou.
- (8) **2** – Nezistila som, že by sa dalo tlačiť priamo z editoru, čo je niekedy celkom užitočná vec, mať možnosť vytlačiť čistý ASCII súbor. Ostatné operácie implementované štandardne.
- (9) **0** – neimplementované
- (10) – S prácou v inom prostredí nemám s týmto editorom skúsenosti. Pri súčasnom spustení editoru s rezidentným programom, ktorý používam na písanie v slovenčine, sa editor dostal časom do zvláštneho stavu a pomohol len tvrdý reset. Navyše po vypnutí rezidentného programu zostanú úplne premapované akcentované znaky ako na obrazovke, tak i pri samotnom písaní.

- (11) **5** – Umožňuje skoky na chyby podľa `.log` súboru, ale priechod len jedným smerom. Tiež hneď pri volaní editoru na nejaký súbor by sa bez udania názvu `.log` súboru mohol rozbaľiť i tento, pokiaľ existuje.

Editor pôsobí uceleným dojmom. Užitočnou vecou je všade prítomný Help, dobrá práca s makrami a blokmi, možnosť predefinovať si ovládanie editoru (je ale možnosť opraviť si to i v Helpe?). Tiež veľmi dobrou vecou je možnosť chodenia po chybových hláškach v spojení s príslušným textovým súborom. Užitočné by bolo vedieť chodiť po chybových hláškach i smerom nahor. Veľmi dobrou pomôckou je i možnosť kontextovo závislého HELPU k $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u a hlavne možnosť jeho doeditovania.

Volanie editoru by mohlo byť priamočiarejšie, stačilo by napr. napísať len názov súboru (bez koncovky) a nabehol by automaticky editor na súbory s danými menami a s koncovkami `.tex` a `.log`.

Za chybu krásy je možno považovať neošetrenie prípadnej dlhej cesty k súboru v stav. riadku, kde môže niekedy zostať schovaný názov súboru.

V prípade kúpy tohto editora by stálo za zváženie možnosť implementácie kúpeného českého a slovenského spelčekra do tohto editoru a dorobenie jednotného $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ového helpu pre plain $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ a $\mathcal{A}\mathcal{M}\mathcal{S}\text{-T}_{\text{E}}\text{X}$ (aspoň na začiatok, drobné korekcie si môže dorobiť každý podľa vlastného uváženia).

Hodnotenie editora K:

Editor je nedorobený a v súčasnom stave určite nevhodný pre kúpu. Okrem toho silne mu chýba HELP, „sprítulnenie“ práce, menu preblikáva pri každom stlačení klávesy (čo je tak na úrovni zápočtových programov z princípov softwaru a nie na profesionálny produkt), hodne vecí je neošetrených (napr. ak sme v súbore robili zmeny, po stlačení Alt-X sa nespýta, či chceme uložiť zmeny alebo nie, len vyskočí z editora; za také veci sa u nás nedostáva zápočet). Na niektoré klávesy reaguje skutočne pozoruhodným spôsobom (napr. F10). Okrem toho človeku nedá veľkú námahu, aby editor (vyjadrené programátorským žargónom) „stvrdol“.

- (1) **2** – O podpore grafických kariet sa mi nepodarilo nič zistiť. Pozitívne len to, že na karte EGA funguje. Zmena klávesnice pre slovenčinu a češtinu sa uskutočňuje v dosť „surovom prostredí“, ale poskytuje uspokojivé možnosti. Nevieť však, či umožňuje kódovanie aj do iných kódov ako Kamenických. Implementovaná dosť veľká možnosť prestavenia editorových operácií, ale vôbec sa nekontroluje, či si nenakonfigurujem pod 1 kľúč viac operácií. Okrem toho opäť to nevlúdne preblikávajúce prostredie. Veľmi chýba HELP, kde by som si mohla zapísať svoju konfiguráciu klávesnice pre editorové operácie (človek často zabúda).

Jediná možnosť, ako to zistiť pri editovaní, je skončiť prácu s editorom a vliezť do inštalácie.

- (2) **2** – Dlhšie súbory načítava uspokojivo rýchlo, spadne však napríklad pri načítavaní **.exe** súboru. Okrem toho v menu pri LOAD súbore je zbytočne uvedený riadok s jednou bodkou, ktorý je nefunkčný a mätúci. Keď mám rozbalený nejaký súbor a dám load, súbor sa nezmení, resp. prepíše pod nové meno s koncovkou **.txt**. Silne nedoladené a často padá.
- (3) **3** – Editor je pomerne dosť malý, s veľkosťou najväčšieho spracovateľného súboru je to tiež uspokojivé, niekedy sa však pri načítavaní dejú neprirodzené veci.
- (4) **2** – Implementované len najštandardnejšie operácie.
- (5) **2** – Implementované len základné operácie s blokmi, ale obsluha dosť neprívetná. Chýba HELP na sekvencie kláves (aby si ich človek nemusel pamätať), pretože obsluha cez menu je zdĺhavá.
- (6) **1** – Nejaké náznaky týchto možností sa dajú vyčítať pri inštalácii horúcich kláves, ale za súčasného stavu spoľahlivo funguje len veľmi málo.
- (7) **1** – Ovládanie okien veľmi nepohodlné a neprehľadné, ukazuje sa len názov aktuálneho súboru, ..., okná sa rozbaľujú dosť neprehľadne. Nie je jasné, kde sa súbor načítava, Jediné plus je snaha o možnosť nastavenia okien vedľa seba, ale potom sa dejú veci!!!
- (8) **1** – Nezistila som, že by sa dalo tlačiť priamo z editoru, čo je niekedy celkom užitočná vec, mať možnosť vytlačiť čistý ASCII súbor. Chýba dorobenie štandardných operácií (načítať súbor na miesto, kde je kurzor, ...).
- (9) **0** – neimplementované
- (10) – Pre rad závažnejších nedostatkov som neskúšala iné prostredia.
- (11) **1** – Z popisu horúcich kláves vyplýva, že umožňuje skoky na chyby podľa **.log** súboru, ale nepodarilo sa mi to vyskúšať. Niekoľkokrát som sa snažila načítať dva súbory (**.tex** a **.log**), ale vždy to skončilo neúspešne. Viackrát RESETovať počítať som už nechcela.

Editor nedoporučujem ku kúpe. Jeho nedostatky sú tak závažné, že by nepomohlo ani dorábanie niektorých vecí. Práca s editorom je dosť nepohodlná a má hodne chýb závažnejšieho rázu (preblikávanie menu, neošetrenie nejakých vstupov, chýbajúci HELP). Jeho jedinou prednosťou oproti konkurenčnému editoru je rýchlosť práce i s veľkými súbormi. Tiež je i podstatne menší, čo je ale dôsledok nedorobenia hodne štandardných vecí a v tomto prípade teda nie prednosť.

Hodnocení editorů K a ζ ED (Pavel Sekanina)

Poznámky na okraj od autora hodnocení:

Rozhodnutí bude záležet vždy na osobních preferencích uživatele. Editory jsem testoval na dvou počítačích PC AT 12 MHz. Jedno PC mělo grafickou kartu VGA a rychlý 100 MB HD, 1 MB RAM, z toho ale extended memory okupuje PC-CACHE — k němu se vztahují veškeré údaje o rychlosti, velikosti souborů atd. Druhé PC bylo vybaveno grafickou kartou Hercules.

Nejsem češtinář, proto se omlouvám za slangové výrazy v textu, ale neznám přesnější popis (pokud bychom se neuchýlili přímo k angličtině).

Čestné prohlášení: Autor recenze, Pavel Sekanina, prohlašuje na svou čest, že nepřijal nijakých úplatků v souvislosti s tímto hodnocením, což tímto vyčítám všem autorům stejnou měrou.

Editor K

- (1) **1** – Čeština implementována pouze pro EGA a VGA. Pokud byla v RAM grafické karty zavedena čeština před voláním editoru, není po ukončení běhu editoru znova obnovena. Tj. neřeší problémy uživatelů PC s grafickou kartou Hercules (nezanedbatelný počet osob!).
- (2) **3** – Velice rychlé natažení editoru i s textem do paměti (... cca asi 1,91 sec soubor 504 kB), přesuny v textu průměrné rychlosti.
- (3) **4** – Celková velikost souborů v programovém balíku je 88,5 kB. Velikost samotného editoru je 36 kB. Podařilo se mi natáhnout soubor o maximální velikosti 504 kB (využívá všechnu dostupnou paměť RAM).
- (4) **2** – Při volání ‚MENU‘ si editor nepamatuje poslední volbu. Navíc nelze volbu provést stiskem příslušného velkého písmene. To způsobuje pomalý postup v nabídkách editoru.
- (5) **2** – Blokové operace na úrovni editoru TurboPascalu.
- (6) **2** – Vyhledání párových závorek neuvedeno. Průběžné zálohování editovaného souboru neuvedeno. 150 maker à 20 znaků. DOSshell klasický.
- (7) **3** – 10 oken dostupných při volání editoru
- (8) **1** – *ALT-X* ukončí editaci bez dotazu, zda má uložit editovaný soubor! Tj. všechny změny v textu jsou ztraceny.
- (9) **0** – Neimplementováno.
- (10) **3** – Neměl jsem možnost důkladného otestování.
- (11) **3** – Více oken umožňuje pracovat současně s *.tex* i s *.log* souborem. Vyhledávání chyb je v instalačním programu oznamováno směrem dopředu i dozadu, ale příliš nefunguje. (Při neexistující chybě skok na

předchozí znamená skok na začátek souboru `.tex` a posunutí souboru `.log` mimo obrazovku v rámci svého okna. Nespraví se to ani následným skokem na první chybu, ohlášenou v `.log`

- (12) **1** – Dle mého názoru se nejedná o editor, který by mohla moje sekretářka samostatně používat po hodinovém zacvičení.

Pro přehlednost uvedu ještě některá srovnání (symboly `+` a `-` u položek se vztahují k vzájemnému porovnávání editorů. `•` označuje neutrální informaci).

- `ALT-X` ukončí editaci bez dotazu, zda má uložit editovaný soubor!
- čeština je implementována jen na EGA a VGA. Pokud byla v RAM grafické karty zavedena čeština před voláním editoru, není po ukončení běhu editoru znova obnovena.
- + celková velikost souborů v programovém balíku je 88,5 kB. Velikost samotného editoru **K** je 36 kB.
- + Velice krátká doba natažení editoru i s programem do paměti ... cca asi 1,91 sec soubor 504 kB.
- + Pro editaci využívá všechnu volnou paměť RAM. Největší natažený soubor měl velikost 504 kB.
- Při volání ‚MENU‘ si editor nepamatuje poslední volbu. Navíc nelze volbu provést stiskem příslušného velkého písmene. To způsobuje pomalý postup v nabídkách editoru.

Editor **ζED**

- (1) **5** – Čeština/slovenština implementována na všech typech grafických karet (tedy i na grafických kartách Hercules a CGA). Při instalaci lze volit, zda má použít vlastní generátor znaků (tj. grafický režim) nebo zda se použije znakový generátor systému (tj. karta pak pracuje v textovém režimu). Konfigurace klávesnice, barev, grafické karty, editor znaků zobrazovaných při grafickém režimu v programu `csinstal.exe`.
- (2) **3** – Rychlost natažení souboru 293 kB byla asi 12 vteřin. Operace search a replace průměrné rychlosti.
- (3) **2** – Maximální velikost nataženého souboru byla 293 kB. Na překročení velikosti souboru, který je schopen editor zpracovat, **ζED** ohlásí nedostatek paměti a umožní editaci již nataženého začátku souboru. Rychlost natažení souboru 293 kB byla asi 12 vteřin. Velikost programového balíku je 152 kB, velikost editoru je 92 kB.
- (4) **4** – Možnost nastavení až čtyř značek v souboru a skok na ně. Volby v ‚MENU‘ je možno provést i stiskem vyznačeného velkého písmene, navíc si pamatuje poslední volbu jak v ‚MENU‘, tak i v ‚SUBMENU‘. Navíc se spolu s položkou objevuje i její rychlé přes *Control* sekvence.

- (5) **3** – Možnost vytváření obdélníkových bloků. Možnost načtení bloku z disku. Možnost uložení bloku na disk.
- (6) **4** – Vyhledávání párových závorek. I pokud jste někde uvnitř skupiny, při vyhledávání párové závorky editor skočí na první levou závorku v textu nebo zahlásí neexistenci takové závorky. *Přípomínka: při skoku na závorky, které jsou v daném okamžiku v okně obrazovky nepovažují za vhodné posunovat s textem.* Velice příjemný způsob vytváření maker, provázený zvukovou signalizací umožňuje přeskočit častější volby pod funkční klávesy, tak jak je tomu například u DbEditu. Zálohování je možno nastavit od 1 do 999 minut.
- (7) **3** – Podařilo se mi otevřít sedm oken. Výměna částí souboru přes blokové operace.
- (8) **3** – Možnost uložení bloku na disk, při neuložení souboru a příkazu pro ukončení dotaz, zda chcete skutečně skončit.
- (9) **0** – Neimplementováno.
- (10) **3** – Neměl jsem možnost důkladného otestování.
- (11) **4** – Více oken umožňuje pracovat současně s `.tex` i s `.log` souborem. Vyhledávání chyb funguje směrem dopředu. Při nalezené chybě v `.log` nastaví kurzor i v `.tex` na příslušný řádek. `GED` obsahuje navíc možnost naeditovat kontextově orientovaný help pro libovolný programovací jazyk. Demo verze obsahuje asi pět hesel `LATEX`u, je možno mít tři rozdílné „slovníky“ pro Plain`TEX`, `AMS-TEX` i `LATEX`.
- (12) **4** – Proti editoru **K** poskytuje `GED` pocit většího komfortu při práci s textem, za co ale platí zpomalením některých akcí. Systém ‚Pull-down MENU‘ umožňuje zadávat všechny příkazy editoru i začátečníkovi. Celkově bych jeho chování označil jako ‚user-friendly‘.

Pavel Ševeček nabízí dvě mutace: jedna komunikuje plně česky, druhá plně slovensky. Tento fakt bych příliš nezlehčoval. Nezapomeňme na to, že editor potřebujeme především pro kolektivní členy, kteří tímto způsobem mohou vyřešit legální pořizování textů.

V MENU inzerovaný budiček bych přivítal, ale nefungoval.

Pro přehlednost opět některá srovnání (symboly +, – a • u položek mají stejný význam jako výše).

- Proti editoru **K** poskytuje `GED` pocit většího komfortu při práci s textem, za co ale platí zpomalením některých akcí.

- + Čeština/slovenština implementována na všech typech grafických karet (tedy i na grafické kartě Hercules a CGA). Při instalaci lze volit, zda má použít vlastní generátor znaků (tj. grafický režim) nebo zda se použije znakový generátor systému (tj. karta pak pracuje v textovém režimu).

- Velikost programového balíku je 152 kB, velikost editoru je 92 kB.
- Rychlost natažení souboru 293 kB byla asi 12 vteřin.
- Maximální velikost nataženého souboru byla 293 kB.
- Na překročení velikosti souboru, který jsou schopny editory zpracovat, reagují editory rozdílně: **G****E****D** ohlásí nedostatek paměti a edituje již natažený začátek souboru, **K** ohlásí nedostatek paměti a soubor (ani jeho část) do paměti nenačte.
- + Rychlejší postup a vyhledávání v souboru.
- + Ovládání ‚MENU‘ je možné i stiskem zvýrazněných prvních písmen v nabídce. Navíc si editor pamatuje poslední volání z dané nabídky.
- + Funguje vyhledávání párových závorek. I pokud jste někde uvnitř skupiny, při vyhledávání párové závorky editor skočí na první levou závorku v textu nebo zahlásí neexistenci takové závorky.
- + V současné napjaté vnitrostátní situaci, kdy už jsem slyšel tvrzení o tom, že „Slovensko je kolonií Čech“ není bez významu plná slovenská verze programu, včetně všech náповědí a nabídek.
- + Mnoho uživatelů zřejmě potěší ‚kontextový help‘ v podobě blízké Borlandu... ten lze naeditovat pro libovolný jazyk, připraveny jsou asi čtyři strany ukázek pro náповědu k **L****A****T****E****X**u.
- Nefunguje inzerovaný ‚budíček‘, to je věc, která by mohla omezit mé pozdní příchody kamkoli!

Norton Editor

Uvádím jen číselná hodnocení, k porovnání mé přísnosti.

(1) **0**, (2) **3**, (3) **3**, (4) **3**, (5) **2**, (6) **2**, (7) **2**, (8) **3**, (9) **2**, (10) **3**, (11) **1**, (12) **2**.

Elektronická konference o **T****E****X**u

Většina uživatelů **T****E****X**u postupně získává přístup k mezinárodním počítačovým sítím, které se u nás budují. Před rokem byla novinkou síť EARN, dnes si již zvykáme na možnosti Internetu. Řada z nás je zapojena v elektronických